

PARLAMENT DE CATALUNYA

X legislatura · 9 de setembre de 2015

Medalla d'Honor del Parlament,
en la categoria d'or,
a la Fundació Institut Guttmann i a Rosa
Barenys i Martorell, Maria Dolors Calvet i Puig,
Teresa Eulàlia Calzada i Isern, Concepció
Ferrer i Casals, Helena Ferrer i Mallol, Marta
Mata i Garriga –a títol pòstum–, Trinitat Neras
i Plaja i Assumpció Sallés i Gonzàlez

ACTE DE LLIURAMENT

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

Segona edició · Impres al Parlament · DL: B-25.336-2004 · www.parlament.cat

La presentadora (veu en off)

Senyores i senyors, l'acte començarà d'aquí a pocs minuts. Per això us demanem que ocupeu els vostres seients i que silencieu els telèfons mòbils i altres dispositius electrònics.

(Pausa.)

Fan entrada la presidenta del Parlament i el president de la Generalitat de Catalunya, acompanyats dels guardonats.

(Aplaudiments perllongats.)

Senyores i senyors, autoritats presents, benvinguts al primer dels actes institucionals de celebració de la diada nacional de Catalunya, el lliurament de la Medalla d'Honor del Parlament de Catalunya, en la categoria d'or.

Lliurament

de la Medalla d'Honor del Parlament, en la categoria d'or, a la Fundació Institut Guttmann

La Mesa del Parlament de Catalunya, per unanimitat, va acordar d'atorgar la Medalla d'Honor del Parlament de Catalunya, en la categoria d'or, a la Fundació Institut Guttmann, en ocasió del seu cinquantè aniversari i en reconeixement a la seva trajectòria en l'atenció i el tractament especialitzat de persones amb lesions medul·lars, i també, amb motiu de la commemoració del 35è aniversari de les primeres eleccions autonòmiques, a les diputades del Parlament de Catalunya de la primera legislatura, per llur caràcter pioner i per llur implicació política en aquells anys inicials de la recuperació de la democràcia i de l'autogovern.

Iniciarem l'acte amb la glossa a la Fundació Institut Guttmann. Glossarà la trajectòria de la Fundació l'honorable senyor Antoni Subirà i Claus.

(Aplaudiments.)

Antoni Subirà i Claus (exconseller de la Generalitat i expacient de l'Institut Guttmann)

Molt honorable senyora presidenta del Parlament, molt honorable senyor president, autoritats, estimadíssimes senyores diputades, col·legues meves de la primera legislatura, senyores i senyors, un dia de juny, de 1980, ara fa trenta-cinc anys, l'enyorat Heribert Barrera, que presidia aquest Parlament, va dir: «Té la paraula el diputat Antoni Subirà.» I jo, amb l'emoció del debutant, vaig pujar a la tribuna de l'hemicicle per començar la defensa del pressupost de la Generalitat, que, per cert, aquell any va ser de 7.000 milions de pesetes, o sigui, uns 42 milions d'euros, no 42.000 milions, no, 42 milions d'euros.

Avui, amb una emoció diferent, però no menor, torno a fer ús de la paraula aquí, amb el permís de la senyora presidenta, perquè el Patronat de l'Institut Guttmann m'ha fet l'honor de demanar-me que glossi aquesta institució en l'acte d'avui. Aquesta és una tasca agradable, bonica, però no gens fàcil, a causa de l'abundància, a la plèthora d'aspectes positius que presenta la

trajectòria de l'Institut Guttmann en aquests darrers cinquanta anys.

En aquesta història tot és extraordinari, des del mateix moment de la seva fundació feta pel senyor Guillermo González Gilbey, el senyor Luís Gil de Biedma i el doctor Andreu i Bufill. Aquestes persones van demostrar una visió excepcional de les necessitats del moment i de les futures i una vocació de servei públic propi d'una societat, de la societat civil més civilitzada, si em permeten el pleonasma, i amb un alt contingut ètic.

Però, gràcies a Déu, tot això està escrit, publicat i és ben conegut. També està escrit, i és àmpliament conegut, el desenvolupament de la institució sota la direcció del doctor Miquel Sarrias, des de l'any 1965 fins a l'any 1997. Aquesta gran persona, deixeble del doctor Trueta i del doctor Guttmann, va aconseguir un impressionant desenvolupament de l'Institut i la seva consolidació no només material, científica i assistencial, sinó també, i essencialment, humanística i ètica.

També és coneguda –i no descobriria res a ningú si m'hi estengués– l'acció impulsora dels diferents patronats, amb l'activitat especialment fecunda per la seva qualitat i durada, del qui en va ser president durant vint anys, el meu bon amic el senyor Joan Echevarría. És ben conegut el creixement espectacular de l'Institut sota el seu impuls. Tot això, hi insisteixo, és conegut, publicat com ho són les estadístiques de pacients tractats, tècniques noves creades i desenvolupades, articles i treballs científics, activitats acadèmiques i docents, etcètera.

Què puc fer, doncs, si no vull abusar de la seva paciència amb dades, noms i xifres? Només em queda..., no em queda, millor dit, més remei que intentar endinsar-me en allò que no són dades, ni xifres, ni llistes, però que és molt més important: intentaré parlar de l'ànima de l'Institut Guttmann.

Però què vol dir parlar de l'ànima d'una institució? Què constitueix l'ànima d'una organització? Vol dir parlar d'allò que uneix la seva gent. Vol dir parlar d'allò que cohesiona els més de 400 professionals que hi treballen i els, aproximadament, 4.500 pacients que s'hi tracten cada any. Vol dir parlar dels metges, dels fisioterapeutes, dels infermers i de les infermeres, del personal administratiu i auxiliar. S'hauria de parlar de tots i cada un d'ells.

En la meva experiència personal, ressalten uns noms: el doctor Vidal, el meu neuròleg; la Laura, la meva infermera més estimada, i la delicada Gemma, la meva primera fisioterapeuta; però no puc continuar per aquest camí perquè, o parlo de tots o seria injust i no ho vull ser, malgrat que no em puc sostreure a la meua experiència personal.

Vaig entrar a la Guttmann el febrer del 2011 paralytitzat totalment, a causa d'una molt greu síndrome Guillain-Barré.

Parlo, doncs, com a pacient i com a alumne. Al Guttmann et curen fins on es pot i t'ensenyen a arribar al màxim de les teves possibilitats, siguin les que siguin. Hi aprens de tot: des de posar-te els mitjons quan amb

prou feines mous les mans fins a lliçons inoblidables de superació, d'humilitat, d'esforç, de constància i d'alegria de viure, malgrat tot. I aprems a començar una nova vida.

Això crea, a la Guttman, un ambient especial que es percep en el moment d'entrar-hi. Aquest ambient especial, que és l'atmosfera de l'Institut, és el que fa que, com a institució, tingui tres característiques claus: té prestigi, que és la conseqüència del resultat obtingut; és respectada, que és la conseqüència de la qualitat de la seva trajectòria, però, sobretot, és estimada, que és la conseqüència d'aquest intangible que és l'ambient de la Guttman i que jo en dic «l'ànima».

Crec fermament, havent-hi viscut, que l'essencial de l'ànima de la Guttman és un compromís total sense fissures, apassionat per la feina ben feta, assumint-ne totes les conseqüències de tots els nivells: a nivell tècnic i científic, a nivell cívic i a nivell humà i ètic. L'orgull de la feina ben feta, que cohesiona a tots, però al mateix temps la humilitat de la feina ben feta que sap que no pot arreglar-ho tot. La tossuderia de la feina ben feta, que sap que només la constància aconseguix les coses difícils i que cal, sempre, perseverar en la recerca de noves i millors solucions i teràpies. El treball esforçat de la feina ben feta que sap que tot s'ha d'aconseguir amb esforç. El treball en equip de la feina ben feta que sap que la individualitat només dona tots els seus fruits quan treballa *amb* l'equip i *per a* l'equip.

La feina ben feta a nivell humanístic que entén que cada persona és un món que ha de ser respectat i ajudat a tirar endavant no com un objecte, sinó com un ésser humà. La feina ben feta a nivell social i cívic –vegeu, si no, l'activitat del Consell Social. La feina ben feta com a gran cohesionador de tota la gent de l'Institut, pacients inclosos. A la gent la uneixen les coses positives compartides, i l'Institut Guttman és un organisme viu i no una simple llista de noms perquè està ple de coses positives compartides que li donen cohesió.

De la mateixa manera que el cos humà no és la juxtaposició de milions de cèl·lules, sinó que hi ha quelcom que li dona unitat, així mateix aquesta ànima que he intentat descriure és el que dona a l'Institut Guttman la seva personalitat i és el que el fa prestigiat, respectat i, sobretot, estimat.

Segur que és per tot això, senyora presidenta, senyores i senyors, que el Parlament de Catalunya ha pres la decisió d'atorgar la Medalla del Parlament, en la seva categoria més alta, la d'or, a la Fundació Guttman. Aquesta decisió honora l'Institut i a tota la seva gent, però, permeti'm, també, senyora presidenta, dir que també honora el Parlament.

La nostra societat necessita institucions exemplars; equips de persones orientades a servir causes nobles; persones, centenars, milers de persones que cada dia quan es llevin, pensin que també aquell dia faran una feina gran o modesta, però sempre ben feta al servei del bé comú.

Que la màxima representació del país, el seu Parlament, assenyali un exemple notable de tot això, l'Ins-

titut Guttman, i en guardonar-lo el posi davant de la consideració de tots els nostres conciutadans és un gran servei que el Parlament fa a Catalunya.

Tots sabem que el nostre és un país petit, però que pot ser gran per la seva qualitat.

Moltes gràcies.

(Aplaudiments perllongats.)

La presentadora (veu en off)

La presidenta del Parlament de Catalunya lliura la Medalla d'Honor del Parlament de Catalunya, en la categoria d'or, a la Fundació Institut Guttman.

Recull la distinció, en nom de l'entitat guardonada, el seu president, l'honorable senyor Francesc Homs i Ferret.

(Aplaudiments perllongats.)

Té la paraula l'honorable senyor Francesc Homs i Ferret.

Francesc Homs i Ferret (president del Patronat de la Fundació Institut Guttman)

Molt honorable president de la Generalitat, molt honorable presidenta del Parlament, molt honorables presidents del Parlament, consellers, conselleres, autoritats que sou aquí, diputades, diputats, velles amigues també, voldria, abans de fer unes breus paraules d'agraïment –que és el que em correspon com a president de la institució, també–, donar les gràcies avui aquí a la presència dels membres del Patronat que heu pogut fer aquest espai; donar les gràcies, també, a la presidenta del Consell Social; donar les gràcies als membres del Comitè de direcció de la institució, que sou aquí presents, sou els puntals de la direcció executiva al front de la qual hi ha l'excel·lent doctor Ramírez, que us convenç a tots i us porta a tots.

Gràcies als amics i membres del Consell Social, que sou aquí presents i que heu pogut fer un espai per compartir aquest moment amb tots vosaltres.

Gràcies, també –i ho vull esmentar–, a la Tona Rivière, aquí present amb nosaltres, i a les seves filles –no la veig ara en aquests moments, però sé que ets aquí..., ara et veig–, vídua de Guillermo González, i també a la senyora de Gil de Biedma –que crec que ets aquí, eh?, no et veig tampoc, però crec que ets aquí–, que vau ser, amb els vostres marits, els pioners que vau arrencar la institució.

Gràcies, també, a la senyora Jane, vídua del doctor Sarrias. No et veig tampoc, però el teu marit, molt estimat per tota la institució i durant molts anys al front de la institució –molt estimat també per mi mateix–, no és amb nosaltres, però a través teu és amb nosaltres. Gràcies, perquè ets aquí. I també al sotsdirector que va tenir el doctor Sarrias, en Mariano Supervía, un home també clau al llarg de tots aquests anys.

Gràcies, també, a tota la gent que hi heu estat vinculats i que sou avui també aquí, i que ens acompanyeu.

Jo vull expressar, en primer lloc, en nom de totes les persones que formem el Patronat i de totes les persones que som aquí de la institució, vull expressar, en nom de tots ells, el nostre agraïment, presidenta, al Parlament de Catalunya; el nostre agraïment per aquesta decisió adoptada pel Parlament de Catalunya de concedir-nos la medalla d'or d'aquesta institució amb motiu d'aquest nostre aniversari, del cinquantè aniversari, que celebrem aquest any. És una decisió que ens honora, que ens honora a tots, a tota la gent que està –i ho ha estat– vinculada a l'Institut Guttmann, pel fet que s'origina en aquesta institució.

No deixa de ser, aquest acte i aquesta decisió que ha pres el Parlament, la institució sobirana de tot el poble de Catalunya, un reconeixement per a tota la tasca que ha fet durant tots aquests cinquanta anys l'Institut Guttmann. És un guardó –estigüeu-ne segurs– que ens motiva: ens motiva a tots, ens estimula –ens estimula– a continuar treballant i a lluitar per aconseguir els objectius i els propòsits que ens hem fixat fins avui.

Vull agrair les paraules, breus paraules, de l'amic Toni Subirà. Efectivament, Toni, vas entrar a la Guttmann quasi tetraplègic i amb limitades capacitats cognitives, en aquell moment, que tot just després vas arrencar i recuperar, i avui és un goig veure que has pogut fer aquesta glossa tot caminant pels teus propis mitjans i fer-la en aquesta casa que t'ha vinculat durant molts anys. Per això vaig considerar oportú demanar-te que fessis aquestes paraules. Moltes gràcies pel que has fet i per l'esforç que ha suposat ara, doncs, fer aquest record de tota aquella etapa que tu, ben segur, has volgut deixar endarrere.

Han passat cinquanta anys de l'Institut des d'aquell 27 de novembre de 1965, quan es va inaugurar a Barcelona el primer hospital d'Espanya dedicat al tractament i a la rehabilitació integral de les persones afectades per una lesió medul·lar o cognitiva.

Va ser una iniciativa que va impulsar el senyor Guillermo González Gilbey, de resultes d'un accident de trànsit el 1958, que el va deixar tetraplègic, i després de conèixer i desplaçar-se a Anglaterra, a Stoke Mandeville, a l'hospital on el doctor Ludwig Guttmann tractava aquestes patologies i aquests tractaments.

A partir d'aleshores el senyor Guillermo González Gilbey va impulsar la creació d'un centre hospitalari especialitzat en lesions medul·lars a Barcelona, atès que ell aquí no es va poder atendre i va haver de desplaçar-se molt lluny del seu hàbitat per poder entrar en un procés de rehabilitació; iniciativa que es va materialitzar a La Sagrera, a l'antic Hospital de la Magdalena, al capdavant del qual s'hi va posar el doctor Miquel Sarriàs i més companys en aquell moment especialistes i doctors en la matèria, i van iniciar una etapa de traslladar... –el doctor Sarriàs va ser deixeble del doctor Guttmann, a Anglaterra–, van traslladar aquí uns primers coneixements que, al llarg de cinquanta anys, s'han desenvolupat i s'han aplicat, i ens ha deixat un pòsit de coneixement, de talent, que avui ens permet ser un centre de referència internacional en les rehabilitacions de les patologies que tenen les persones per lesions medul·lars o cognitives.

Des d'aleshores fins avui han passat moltes coses, moltes. En les nostres memòries, de la institució, en els nostres documents de presentació, a la nostra pàgina web, si teniu interès, ho trobareu tot: hi està tot reflectit, tota aquesta llarga trajectòria està reflectida en totes les eines de comunicació que té la institució, i allà ho trobareu.

Jo avui no voldria recordar i no relataré res del que s'ha fet durant tots aquests anys. Les meves breus paraules i modestes, que volen ser d'agraïment al Parlament, les vull centrar a recordar el que som, una mica en aquesta dimensió més humana, el que potser en Toni en deia «l'ànima de la institució», l'ànima de la Guttmann.

I vull que aquestes paraules, les que ara us faré, siguin interpretades com un sincer agraïment a totes les persones que avui encara treballen a l'Institut Guttmann i a totes les que ho han fet al llarg dels cinquanta anys, ja que amb tots i entre tots hem creat aquesta ànima que avui crec que merita el guardó que el Parlament avui ens dona.

Tant de bo al llarg d'aquests cinquanta anys l'Institut Guttmann, que ha acumulat aquest talent i aquesta excel·lència en la prestació dels seus serveis, sigui capaç de traslladar i de transportar aquest esperit a gran part de la societat.

Hem construït, al llarg d'aquests anys, una ànima formada per cada un dels esforços, de les entregues personals i professionals, de les famílies, dels pacients, dels professionals que directament hi participen, i que fa que l'Institut Guttmann avui ajudi a treure el millor de cada una de les persones que en formen part, i d'aquesta manera ajudar que les persones que estan afectades per lesions medul·lars o cognitives puguin començar noves vides.

Això és mèrit de la capacitat i de la bondat de la gent, òbviament, i és el nostre més valuós tresor.

Tant de bo sabéssim com fer arribar aquest esperit que us deia a tota la nostra societat i portar-lo més enllà de la nostra institució. És un esperit que integra solidaritat, altruisme, esforç, excel·lència, rigor, amistat, humilitat, professionalitat, bonhomia, sacrifici, realisme, esperança, honestedat, ambició de recerca i sensibilitat familiar –i podríem afegir-hi molts més qualificatius i moltes més paraules. Tot això surt del cor i de la ment de les persones que hi treballen i que han estat implicades i relacionades amb la institució. I això és el que ens ajuda a superar les dificultats i els entrebancs, que s'han d'afrontar i que han d'afrontar les persones que són ateses a la institució –entrebancs individuals i entrebancs col·lectius–, i configura una actitud entre tots –professionals, pacients i familiars– que fa que avui l'Institut Guttmann sigui un espai on les persones troben un camí per tornar-se a aixecar i a refer les seves vides.

És un esperit que s'ha anat forjat al llarg d'aquests cinquanta anys i que s'ha anat transmetent entre nosaltres dia a dia, any rere any, persona a persona; i us puc ben assegurar que avui és ben viu a la institució, i colpeix. I qui entra en aquest espai el respira, i s'empelta d'aquest esperit.

Malgrat els problemes que tenim, que en són molts, que no vull avui recordar-los... i que tant de bo ho poguéss fer, perquè seria la millor tribuna, avui, que podríem aprofitar per dir-vos tots els entrebancs que avui té aquesta institució, amb els quals hem de lluitar..., no és el moment.

Aquest esperit no és mèrit exclusiu de ningú, ni de mi, ni del Patronat, ni de cap dels professionals, és un mèrit col·lectiu de tothom: pacients, professionals, famílies..., que es vinculen en un moment determinat en aquesta institució.

Voldria, en aquest acte d'avui, agrair a tots els que esteu en aquest espai aquest esforç individual i personal. Jo crec que el Parlament de Catalunya ha sabut copsar i mesurar, en els resultats que ha tingut aquesta institució, alguna cosa més que simplement una actuació assistencial sanitària, i que hi ha en el país moltes institucions excel·lents i molt bones que meritarien també per la seva funció un reconeixement d'aquesta casa. En l'esperit Guttman hi ha aquest altre element, aquest plus, que crec que fa i honora el Parlament, i que ens honora a nosaltres, pel fet que ens hàgiu donat aquest reconeixement.

Us estem molt agraïts –us estem molt agraïts–, és una feina molt silenciosa, molt callada, gens reconeguda, dia a dia, i que aquesta casa ens faci aquest gest és un reconeixement íntim, que el traslladem a tota la gent que és a la institució i us ben asseguro que els honora.

Que aquest guardó del Parlament l'entenguem tots com un agraïment del poble de Catalunya, expressat a través del seu Parlament, per aquests cinquanta anys de trajectòria, d'excel·lència assistencial i humana i que ens doni la il·lusió, la força i l'esperança per continuar treballant en el futur amb el mateix esperit que fins ara, i així arribar molt més lluny d'on ara som, però sempre amb el mateix esperit que avui tenim.

Moltes gràcies, Parlament de Catalunya. Moltes gràcies a tots els que heu fet i heu format part de la família de l'Institut Guttman.

Gràcies.

(Aplaudiments perllongats.)

Lliurament

de la Medalla d'Honor del Parlament, en la categoria d'or, a Rosa Barenys i Martorell, Maria Dolors Calvet i Puig, Teresa Eulàlia Calzada i Isern, Concepció Ferrer i Casals, Helena Ferrer i Mallol, Marta Mata i Garriga –a títol pòstum–, Trinitat Neras i Plaja i Assumpció Sallés i González

La presentadora (veu en off)

Continuarem l'acte amb el lliurament de les medalles a les diputades de la primera legislatura del Parlament de Catalunya, com a primeres dones electes en la història del parlamentarisme català.

La presidenta del Parlament de Catalunya imposa la Medalla d'Honor del Parlament de Catalunya en la categoria d'or a:

Senyora Rosa Barenys i Martorell.

(Aplaudiments.)

Senyora Maria Dolors Calvet i Puig.

(Aplaudiments.)

Senyora Teresa Eulàlia Calzada i Isern.

(Aplaudiments.)

Senyora Concepció Ferrer i Casals.

(Aplaudiments.)

Senyora Helena Ferrer i Mallol.

(Aplaudiments.)

Senyora Trinitat Neras i Plaja.

(Aplaudiments.)

Senyora Assumpció Sallés i González.

(Aplaudiments.)

I a la senyora Marta Mata i Garriga, a títol pòstum.

(Aplaudiments.)

Ha recollit la medalla, en nom de la Fundació Marta Mata, la seva presidenta, la senyora Assumpta Baig.

Té la paraula la senyora Trinitat Neras, en nom de totes les diputades.

(Aplaudiments.)

Trinitat Neras

Molt honorable senyora Núria de Gispert, presidenta del Parlament de Catalunya, molt honorable senyor Artur Mas, president del Govern de la Generalitat, diputades i diputats, autoritats, amics i amigues, familiars, com molt bé han dit, en nom de les set diputades homenatjades i de la família de la Marta Mata, volem agrair a la presidenta del Parlament i als membres de la Mesa del Parlament la Medalla d'Honor que se'ns ha concedit en aquest acte.

Volem, també, felicitar l'Institut Guttman amb motiu del lliurament de la Medalla d'Honor d'aquesta institució.

Cap de nosaltres oblidarà mai el dia 10 d'abril de l'any 1980, quan es constituí el Parlament, tot just recuperades la democràcia i les institucions de la República, desmantellades amb violència pel franquisme. Amb emoció reprenem la nostra història. Creiem que és un bon moment per donar les gràcies a totes les dones i els homes que van lluitar per recuperar la democràcia i les nostres llibertats.

Fins a aquell 1980 cap dona havia exercit de parlamentària a Catalunya, malgrat que l'Estatut de Núria ens reconeixia com a elegibles. La Constitució espanyola i l'Estatut del 1979 declaraven el dret a la igualtat, tot i que en la primera legislatura el nombre de

diputades va ser de vuit dones en un total de 135 escons.

Ha quedat molt clar en el record la idea que vivíem realitats d'una gran transcendència política. S'havia tancat un llarg termini, un llarg parèntesi i calia reprendre la història del nostre país. I la responsabilitat d'escriure aquest capítol, aquest nou volum, ens correspongué d'una manera especial a les que tinguérem l'honor i la satisfacció de representar el poble de Catalunya en un Parlament que renaixia de les seves pròpies cendres.

Fa trenta-cinc anys el fet de poder assumir aquest protagonisme en tant que dones feia encara més patent l'inici d'un procés democràtic equitatiu. Som dones de partits polítics diferents, d'edats i orígens diversos, amb trajectòries de tot tipus. Entre nosaltres hi ha, i hi havia, dones professionals dedicades a l'ensenyament, a l'advocacia, als negocis i mestresses de casa; dones amb llargs anys de militància política clandestina, i dones que es van incorporar a l'activitat política en els anys de la transició, després d'una munió d'anys de treballar a favor de la democràcia des d'entitats culturals i socials arreu del territori del nostre país; formàvem part del cinquanta per cent de la població, però només érem el 5,2 per cent de la força del Parlament.

Era el reflex d'una societat i d'uns partits que, possiblement, no van ser prou permeables i sensibles als moviments que s'havien iniciat al voltant del dret a la igualtat de les dones en el conjunt de la societat. Tampoc les polítiques de gènere no varen entrar en aquesta legislatura i, ben segur, van arribar amb un cert retard. Des de la nostra posició vam intentar contribuir a consolidar la democràcia i a incorporar-nos amb normalitat als treballs parlamentaris: Mesa del Parlament, Presidència i portaveus de comissions, en tasques de suport al Govern o bé des de l'oposició.

Tot estava per fer i, a més, les condicions materials en aquell moment eren més aviat precàries, però aquesta precarietat no va impedir, ans al contrari, que portéssim a terme una considerable tasca legislativa, mercès a la qual bastir i donar contingut a les nostres institucions, així com legislar en camps prioritaris com la Llei de la Compilació del dret civil català, la Llei de cooperatives o la coneguda com «de normalització lingüística», entre moltes d'altres. I, en el context polític, es va haver de superar l'intent colpista del 23 de febrer de 1981.

Vàrem posar el nostre gra de sorra al costat del treball de moltes dones i, en molts casos, amb el suport d'homes que han contribuït al fet que avui la representació femenina en el nostre Parlament i en altres institucions assoleixi un avenç important de paritat. S'ha avançat en molts camps, i encara ens queda un llarg camí per aconseguir una societat més justa i igualitària.

Abans d'acabar, volem dir en veu alta que ens sentim orgullosos d'aquesta distinció i que volem compartir-la amb els nostres companys diputats de la primera legislatura, i, al mateix temps, ens agradaria que, com passa en moltes altres circumstàncies quan la presència només és masculina, es sentissin representats per

aquestes vuit diputades per tal de continuar avançant en el camí de la normalitat.

I, finalment, també volem fer palès el nostre agraïment a moltes dones que amb el seu testimoniatge han fet avançar el país; dones, també, dedicades a la política, però potser en llocs menys visibles com és el del Parlament, que han contribuït i treballat en el seu dia a dia perquè el nostre país esdevingui un model de convivència, de respecte a la nostra llengua, a la nostra cultura, a les nostres tradicions, en definitiva, de ser fidels a aquest petit país que és Catalunya.

Moltes gràcies per haver-nos volgut acompanyar.

(Aplaudiments perllongats.)

La presentadora (veu en off)

Senyores i senyors, la presidenta del Parlament de Catalunya.

(Aplaudiments.)

La presidenta (Núria de Gispert i Català)

Molt honorable president de la Generalitat, delegada del Govern, alcaldessa de la ciutat de Barcelona, inspector general de l'Exèrcit, vicepresidenta del Govern, conselleres i consellers del Govern de la Generalitat, president Montilla, president Rigol, president Benach, membres de la Mesa del Parlament, diputades, diputats, autoritats, cos consular, membres dels cossos i forces de seguretat, senyores i senyors, Institut Guttmann, membres del Patronat de la Fundació i treballadors i treballadores de l'Institut, diputades guardonades, han passat molt ràpidament aquells quatre o cinc mesos des del dia que anunciàvem aquest possible guardó, moltes felicitats per ser avui aquí i moltes gràcies per la vostra feina. *(Aplaudiments.)*

Els adreço aquestes paraules un any més i, personalment, per darrera vegada. Espero no emocionar-me perquè he pensat que no ho havia de fer i ja començo malament. Són unes paraules amb motiu de la celebració de la diada nacional de Catalunya, que és la nostra festa cívica de reivindicació i d'afirmació de la catalanitat plural, de la diversitat d'un país que ha optat per la cohesió i per la convivència i que vol tenir, i els té, horitzons de llibertat i de plenitud.

Sovint he fet esment, al llarg d'aquests darrers cinc anys, de la bonica paradoxa que comporta el Palau del Parlament, al bell mig del Parc de la Ciutadella. El que va començar sent l'arsenal de tota una infraestructura militar, creada i mantinguda per controlar i reprimir la capital de Catalunya, ha estat des del 1932, i amb el llarg parèntesi conegut, la seu de la democràcia i de la paraula, on hi ha representada la població catalana.

En igual sentit, hem de parar atenció al fet de com en les cinc diades que hem commemorat en les dues darreres legislatures, en les quals he tingut la responsabilitat i l'honor immens de presidir aquesta cambra, hem evolucionat, hem progressat i hem canviat.

Hem après dels nostres onze de setembre i els hem donat la volta. Hem operat una gran mutació: no hi ha

sensació de derrota, sinó un clam d'esperança i de futur, i sempre en clau de civisme i en clau de llibertat. La diada ha esdevingut la manifestació festiva d'un «nosaltres», que ara més que mai és proactiu, precisament, en la recerca d'un futur lluminós i possible per a Catalunya i per als catalans.

Deixem enrere el record compungit o nostàlgic del que van fer o la invocació recurrent en els moments de caiguda i de persecució. No volem, ni ens convé, recrear-nos en l'esperit d'aquells que han estat derrotats i que no han tingut més remei que dedicar-se a resistir i a sobreviure, ni tampoc en la idealització del que podíem haver estat. El to és ben bé un altre, el que reflectien, per exemple, els versos següents de la Maria Perpinyà, dona compromesa amb la política i la cultura el 1932, i que deia així: «Endavant, Catalunya, que els camins són oberts / i els lligams són a terra per sempre. / [...] Tant de temps que visqueres, Catalunya, en l'oblit, / [...] Ara parles i et sent tot el món / i et contemplen de lluny triomfant i serena.»

Som un poble amb identitat i capaç de fer coses notòries. Volem ser un poble lliure, format per dones i homes lliures. És al nostre abast ser una nació emprenedora i avançada, que cregui en la creativitat i que sigui la suma de persones i d'institucions amb talent i obertes a la innovació. Volem ser un país de qualitat i obert a la ciència, a la cultura, al coneixement i compromès amb la plena realització de les persones. Per això ens convé tant posar en valor les bones pràctiques que sortosament hi ha en el si de la nostra societat i que la fan progressar materialment i espiritualment; i, sobretot, les trajectòries vitals i associatives que no només ajuden a dignificar i enriquir el nostre entorn, sinó que són i actuen com a referents per a tots nosaltres, en el nostre camí diari.

També és important saber reconèixer i difondre com hi ha hagut generacions de catalans i catalanes que ens han preparat el camí i que es van esmerçar i, fins i tot, es van sacrificar per llegar-nos els fonaments del que som i del que tenim avui.

Per això, novament vinculem a la nostra diada nacional el lliurament de les medalles d'or del Parlament de Catalunya, distinció amb la qual volem honorar l'excel·lència cívica de persones i d'entitats que deixen petjada en la nostra societat i que transmeten uns valors positius que cal fomentar.

enguany hem honorat les vuit dones diputades de la primera legislatura del Parlament de Catalunya: Rosa Barenys, Maria Dolors Calvet, Teresa Eulàlia Calzada, Concepció Ferrer, Helena Ferrer, Marta Mata –traspasada l'any 2006–, Trinitat Neras i Assumpció Sallés. Avui ressaltem i agraïm el testimoni polític de les primeres diputades de la història del parlamentarisme català, la seva implicació política en aquells anys inicials de la recuperació de la democràcia i de l'autogovern. No era fàcil, l'any 1980, però elles hi eren, perquè elles ja havien estat abans en la vida pública, a peu de carrer, en la lluita per a la recuperació de les llibertats i de l'autogovern.

Avui amb aquests guardons fem un acte de justícia, volgutament marcat per un to afirmatiu i reivindicatiu

pel que fa a la incidència de les dones en el món parlamentari i en general, en la política, en la línia d'ajudar a consolidar la causa, ben justa, de la paritat dels homes i de les dones en la política i en la vida pública a Catalunya.

El Parlament de Catalunya del 2015, afortunadament, és molt més paritari que aquell Parlament constituït el 1980, on la presència de les dones era testimonial, anecdòtica. Al ritme del país el Parlament de Catalunya ha avançat en l'equiparació dels homes i de les dones. En el moment de dissolució de la desena legislatura hi havia cinquanta-vuit diputades que representaven un 43 per cent del total de diputats. Encara ens falta camí, com deies, Trini, ens falta camí per recórrer, però amb dones com vosaltres i les que hi ha aquí, segur que arribarem.

En aquest punt, vull fer un incís per referir-me a la primera lletrada d'aquest Parlament i del conjunt de l'Estat, que ho va ser des del 1981 i que, des del 1999, ha estat secretària general del Parlament, l'Imma Folchi, i agrair-li la feina tan ben feta al capdavant de l'Administració parlamentària i el suport tan fonamental que ha significat per la Presidència del Parlament. (*Aplaudiments.*)

També aquí convé recordar sempre que els assoliments d'ara són tributaris dels esforços esmerçats per generacions d'homes i de dones, com les de les nostres vuit diputades guardonades; que la normalitat d'avui és fruit de l'inconformisme d'ahir, del caràcter pioner de persones que van dir prou a una situació que consideraven injusta i que van ser prou fortes per oposar-s'hi, per donar la cara i per actuar en conseqüència. En el cas dels drets polítics de les dones, mai no podrem agrair prou el paper de les sufragistes, molt incompreses i atacades en el seu temps.

D'altra banda, hem atorgat la Medalla d'Honor, perquè també volem honorar-la, a una entitat molt remarkable, de referència, a la Fundació Institut Guttmann, entitat privada d'iniciativa social sense ànim de lucre que ha esdevingut un magnífic exemple dels fruits enormement positius que té la cooperació públicoprivada.

Des de la seva constitució, la Fundació Institut Guttmann ha impulsat, d'una manera ben reeixida i reconeguda, la rehabilitació integral de les persones afectades per una lesió medul·lar, per un dany cerebral adquirit o per una altra discapacitat d'origen neurològic, tot i desenvolupar la recerca i la docència en aquest àmbit de la neurociència i ajudant-los a assolir una reinserció social satisfactòria, el ple reconeixement dels seus drets i una efectiva equiparació d'oportunitats.

Com podríem deixar de ressaltar i distingir aquests cinquanta anys, per ajudar a començar noves vides, tal com tan encertadament heu definit en l'objectiu que us ha menat en aquest mig segle d'existència com a entitat? Mai no destacaríem prou la importància de vetllar, també, per l'excel·lència en la solidaritat. Un país que valgui la pena necessita estar ben organitzat institucionalment, necessita ser competitiu, però necessita

també tenir vies en les quals discorri, fluidament i eficaçment, els gestos solidaris, l'ajut fraterno.

Podem congratular-nos, en aquest punt, de la força del voluntariat, de la implantació de grans esdeveniments solidaris, i també de la presència, tan positiva, d'un tercer sector social que a Catalunya té unes dimensions i una projecció gens negligibles. També en aquest punt hi ha molt de talent al servei del progrés material, de la salut i del benestar i molta voluntat d'acollida, que espero i que desitjo que podrem i sabrem manifestar per a rebre persones refugiades en una mostra més del caràcter solidari que sempre ha caracteritzat el poble català i les seves institucions.

Moltes felicitats a l'Institut Guttmann, al seu president, al director, al Patronat i molt especialment als treballadors i a les treballadores, que són, segur, amb la seva vocació i en la seva professió, els que en el discurs de l'amic Antoni Subirà s'ha dit que eren l'ànima. En un institut com aquest, l'ànima de les persones que hi treballen és el més important per a les persones que n'han de ser usuàries i que estan malaltes.

Per tant, moltes gràcies, i, en nom del Parlament de Catalunya, estic orgullosa d'haver contribuït a l'atorgament de la Medalla d'Or.

(Aplaudiments.)

I torno a la diada, i vaig acabant. Des de la certesa que no som un poble ensopit, derrotat ni pusillànim, vull proclamar que no podem ser ara esclaus del desànim, sinó aliats de l'esperança. Més que mai hem d'estar decidits a decidir, decidits a ser. També és un missatge que ha de ressonar clar i català arreu del país, i que cal que manifestem amb la dignitat de qui té tanta història i de qui té tant de futur.

Tinguem ben present el que escrivia, en circumstàncies duríssimes, Antoni Rovira i Virgili, que fou president del Parlament de Catalunya entre els anys 1940 i 1949: «Els homes poden caure. Les terres poden ser envaïdes. Les institucions polítiques poden canviar. Però quan veiem aplegat el nostre poble i comprovem que és un poble amb unitat i amb personalitat –és a dir, una nació– comprenem que és indestructible i que la seva voluntat persistent el durà al triomf definitiu.»

Més que mai hem de tenir les idees clares: el 2016 farà tres segles del Decret de Nova Planta, que fou la plasmació jurídica de la derrota militar del 1714, contra la qual hem hagut de viure i malgrat la qual hem pogut progressar. Confio que el 2016 ja estarem establint les bases de quelcom nou, a l'altura del que reclamem un poble que ha decidit passar pàgina, que reclama el seu dret a ser, el seu dret a decidir què vol ser i, fins i tot, el seu dret a equivocar-se quan decideixi què vol ser.

Confio que el 2016 podrem acostar-nos a horitzons de llibertat, treballant per un estatut jurídic i constitucional que doti Catalunya i la seva gent d'eines adequades per a progressar, que ens permeti ser homes i dones en peu d'igualtat, plenament lliures i volgudament solidaris.

La recepta ens la prescrivia la poetessa centenària Joana Raspall, quan ens interpellava en els termes se-

güents: «Parla ben clar, que el mot és teu / i el pensament ningú no el mana.» Parlem i actuem clarament, decididament, honestament, cívicament, sense capficar-nos en límits ni en fronteres, tenint ben presents, al contrari, els horitzons de plenitud cap als quals podem i volem caminar, sense defalliment, amb la força dels ideals quan el seny ens mena a actuar, a arriscar, a projectar-nos, a viure. Tots hi som cridats, tots hi som convidats, cohesionadament, els que ja hem recorregut molt de camí vital i també els qui tot just l'inicien.

Precisament, pensant en els més joves, són avinentes les paraules que Emèlia Codorniu, que fou una activista política, militant d'Unió Democràtica a la Segona República, va pronunciar el 1991: «No us adormiu, vigileu sempre. Vosaltres esteu en l'edat d'anar endavant, de fer rutilar el país, de segar cadenes. Segueu-les.»

Que tingueu una bona diada! Visca Catalunya!

(Aplaudiments perllongats.)

Demano ara al molt honorable president de la Generalitat que clogui l'acte.

(Aplaudiments.)

El president de la Generalitat (Artur Mas i Gavarró)

Bé. Senyora presidenta del Parlament, senyora vicepresidenta, senyor vicepresident, membres de la Mesa del Parlament, senyores diputades i senyors diputats, senyora delegada del Govern, alcaldessa de Barcelona, inspector general de l'Exèrcit, vicepresidenta, consellers i conselleres, president Montilla, president Benach, president Rigol, senyores i senyors i autoritats en general, permeteu-me que us agraeixi que, un cop més, presidenta, em doneu l'oportunitat de poder-vos adreçar unes paraules, que en el meu cas han de ser necessàriament breus perquè s'han dit moltíssimes coses. Us agraeixo la deferència i la gentilesa que sempre teniu en aquest acte de lliurament de les medalles d'honor del Parlament, en la seva categoria d'or.

De l'Institut Guttmann s'ha dit tot, per part de l'Antoni Subirà i d'en Francesc Homs, no hi puc afegir pràcticament res; sí que, potser, puc fer un parell de comentaris, només. El primer és que quan has de saber si una institució funciona i és apreciada, si no la coneixes en detall i en profunditat, un bon mètode normalment és conèixer persones que hi han estat, i jo en conec unes quantes; i us he de dir que, de l'Institut Guttmann, amb la meua experiència, no d'haver-hi estat, però sí d'haver escoltat moltes opinions de persones que la coneixen bé i que sí que hi han estat, de l'Institut Guttmann tothom en parla bé.

Que tothom parli bé d'alguna cosa és excepcional. Nosaltres, per exemple, és evident que no hi estem acostumats, però vosaltres és el cas i com que sou una certa excepció, doncs, segur que això, d'entrada, ja justifica aquest reconeixement que us han atorgat en el dia d'avui.

Però, a més a més, quan l'Antoni Subirà feia aquella glossa i parlava de l'ànima de la institució i després ho

ha, poc o molt, doncs, confirmat el president, en Francesc Homs, a mi em passava pel cap una imatge, que és: tenint en compte l'altíssim grau de professionalitat que té l'Institut Guttmann –per això tothom en parla bé, també– segur que és una institució que té capacitat de curar a moltes persones. Això ho fa molt bé, ho fa tant com pot i tant com sap. Evidentment, no es pot curar sempre a tothom, però tant com pot i tant com sap, i sap molt i pot molt. I aquesta és la història dels vostres cinquanta anys.

Però té –i abans es deia– un plus, no?, que no és menor, que és que, a més a més de curar o d'intentar curar, té cura de les persones. I tenir cura de les persones va més enllà de curar. En el fet de curar es pot arribar fins al nivell que pots: si ets molt bo –i vosaltres en sou– podeu arribar molt lluny, però el fet de tenir cura està a l'abast de tothom i quan ja no pots curar, pots tenir cura. I sé que l'Institut Guttmann, aquesta filosofia la té, i jo crec que avui, poc o molt, el Parlament de Catalunya el que reconeix és tot això, que no és poca cosa.

Unes paraules, també, breus, a totes les guardonades, aquestes primeres parlamentàries de l'època moderna..., vaja, de l'època moderna no?, de tota la nostra història del parlamentarisme: vàreu ser les primeres.

Igual que, si m'ho permeteu –ja que avui, doncs, la presidenta De Gispert ens ha dit que era la última vegada que s'adreçava a tots nosaltres en la seva qualitat de presidenta en un acte com aquest–, permeteu-me que també subratlli que la Núria de Gispert passarà per haver sigut la primera presidenta del Parlament de Catalunya de tota la història. Tampoc no és menor, eh? (*Aplaudiments.*)

I, ja que en un acte així no tornarem a coincidir de la manera que hi som, doncs, permeteu-me que li adreci, res, unes paraules de..., trenta segons però molt sentides, a la Núria de Gispert, en el sentit que jo t'agraïxo, com a president de Catalunya, tota la teva llarguíssima trajectòria, que és molt llarga, de servei a la institució, a la Generalitat, i de servei al país, no només llarga, sinó densa i molt intensa, i jo, que la conec bastant, puc dir que molt positiva, i especialment que t'agraïxi l'energia, el caràcter i la fermesa amb la qual has dirigit aquesta institució en aquests darrers temps, havent contribuït com els que més al fet que Catalunya, doncs, pugui en aquest moment, viure un moment... –que no és el moment de jutjar, òbviament, perquè això passa per les urnes, però–, que pugui viure un moment com probablement no havia viscut en dècades i gairebé segur, en segles. Per tant, Núria, moltíssimes gràcies. (*Aplaudiments.*)

Crec que puc dir que sou hereves d'una llarga història de parlamentarisme a Catalunya que enfonsa les seves arrels en l'edat mitjana. No oblidem que el parlamentarisme català, que no deixava de ser, doncs, un contrapès o un equilibri dels poders d'aquella època, és dels més antics d'Europa, segurament no el més antic però sí dels més antics, segle XIII, parlem, aleshores, de fa set-cents anys molt llargs. Alguns, fins i tot, diuen que si es pogués arribar a entendre les Assemblies de Pau i Treva com un precursor del parlamenta-

risme català, seria el Parlament o, diguem-ne, el moviment parlamentari més antic de tot Europa.

Però bé, deixant de banda això i no anant tan lluny, perquè amb això aniríem al segle XI, mil anys, quedem-nos en el XIII, que ja són molts, són més de set-cents anys, per fer notar fins a quin punt, doncs, la tradició del parlamentarisme a Catalunya és una tradició fortíssimament arrelada en el que són les estructures, els fonaments i el pilar del nostre país.

També vull fer notar que el fet que les dones, en un moment determinat, votessin i no només votessin sinó que poguessin arribar a ser elegides i membres d'un Parlament, això va costar, doncs, sang, suor i llàgrimes –mai millor dit–, moltes batalles. Recordo que el primer estat nord-americà que va reconèixer el dret de vot de les dones, sempre que fossin blanques, va ser el 1869, curiosament va ser l'any que va néixer Gandhi. El 1869 un primer estat nord-americà va fer aquest reconeixement, sempre que fossin blanques. I, a partir d'aquí, se n'hi van anar afegint d'altres al llarg de la història, i Espanya es va espavilar en l'època de la República. L'any 1931 hi va haver aquell primer intent, que em sembla que ho citava la Trinitat Neras i, bé, d'una forma o d'una altra no hi va haver diputades en aquell moment, però ja hi havia aquell primer intent de poder ser una dona elegida en aquell Parlament; després, països més avançats que el nostre van venir després d'això.

Però el que vull fer notar és que si al final tot això va ser possible va ser perquè hi va haver molta gent o una quanta gent que va desafiar l'ordre establert i les inèrcies, va lluitar contra allò i va aconseguir, amb persistència i fermesa canviar l'ordre establert i trencar les inèrcies; perquè amb les inèrcies i l'ordre establert no hauria canviat res.

Parlava del 1869. Pràcticament cent anys després, un 28 d'agost de l'any 1963, Martin Luther King pronunciava aquell discurs històric davant dues-centes mil persones a Washington. Això passava pocs anys després del que va passar a Montgomery, a Alabama, amb la Rosa Parks, que va desafiar l'ordre establert i va aconseguir, a través d'aquell plantar-se davant l'ordre establert, remoure un munt de coses, i pocs anys després Martin Luther King va ser la cara visible de tot aquell moviment que poc temps després va aconseguir aquella llei als Estats Units, que era la llei de no discriminació en molts espais per a les persones de color.

Resum de tot això: aquell primer Parlament de l'any vuitanta que esmentava la presidenta De Gispert, que, per cert, també va ser el que va aprovar aquella primera llei, per unanimitat, de la Festa Nacional de Catalunya, aquesta que celebrarem ara, aquella va ser la primera llei recuperada del Parlament català –i subratllo per unanimitat–, i recordo que aquella llei –ho cito de memòria, però– em sembla que poc o molt deia que s'aspirava i s'anelava i es tenia l'esperança del ple recobriment nacional de Catalunya, i es va votar per unanimitat –després les coses van com van, però això va ser així, i està escrit, i és una llei vigent–, i parlava d'això i la va votar tothom en aquella època. I parlem només de fa trenta-cinc anys, tampoc no estem parlant de fa tres segles, no?

Bé. Fet aquest parèntesi, el que volia significar és que us he citat simplement uns exemples molt breus de fins a quin punt quan la gent es creu alguna cosa, quan hi ha un moviment persistent i quan hi ha gent que es significa, d'una manera correcta, òbviament, per intentar canviar de veritat els ordres establerts, això acaba arrelant en la consciència dels polítics els quals, finalment, han d'acceptar que els canvis s'han de fer.

Moltes gràcies.

(Aplaudiments perllongats.)

La presentadora (veu en off)

Clourà l'acte el Cor de Cambra del Conservatori del Liceu, sota la direcció de Ricard Oliver.

(Aplaudiments. El Cor de Cambra del Conservatori del Liceu interpreta Al vent, de Raimon, i L'estaca, de Lluís Llach. Aplaudiments forts i perllongats. El públic, dempeus, escolta Els segadors. Aplaudiments forts i perllongats.)